

OTWARTY (46) *part praet pass pf*

otwarty (45), **odwarty** (1) *Calag.*

o oraz a jasne.

sg m N otwarty (9). ◇ G otwart(e)go (1). ◇ A otwarty (1). ◇ I otwartym (2). ◇ f N otwartą (1), otwart(a) (1). ◇ G otwart(e)j (1). ◇ A otwartą (2). ◇ n N otwarté (3); -é (1), -(e) (2). ◇ pl N subst otwarté (16); -é (2), -(e) (14). ◇ G otwartych (3). ◇ A subst otwart(e) (6).

Sł stp s.v. odewrzeć, Cn brak, Linde XVIII – XIX w.

1. Nie zamknięty, stojący otworem; *patens PolAnt, Calep, Vulg; apertus Calag, Calep, JanStat; adapertus, reclusus Calep (24)* : W wielki Piątek niemają z domow wychodzić/ ani okien mieć otwartych. *GroicPorz h2; BielKron 101; Offen. Odwarty. Apertus. Calag 370a; Sprzątnełą cię blada śmierć/ wądzić iey nie będziez/ W izbie otwartych okien/ ná wieki nie siędziez. WisznTr 14; iesli ze wszystkie bramy mieć otwarte czyli niektore zamknąc niektore otworzyć. ActReg 28; Adapertus – Ottewrziłti, Otwarty. Calep 21b, 761b, 899a, 965a; Ale widzę otwarty dom, á prawie ná czas Bá y wychodzącego Pángraczá z śwym sługą. CiekPotr 30.*

otwarty komu (2): Drzwi ná káždy czas otwarté káždému *ZawJeft 26; Zamki y miáltá Kościoła przereczoného ludźiem królewskim máią bydź otwarté [civitates Ecclesiae praedictae, gentibus Regiis pateant et apperiantur JanStat 911] SarnStat 1127; [Poštulo ut mihi tua domus te prefente, te abfente pateat. O to prośse áby mi twoy dom zázwdy był odwarty/ y przy tobie y krom ciebie. TerentMatKęť F4v].*

Szereg: »otwarty i zawarty« (1): Vczynił też (v one⁸⁰) domu okná rozłzerzone (y) ścisnione [*prospectivas oclusas*] (*marg*) Wł. otwarte y zawarte. (–) *BudBib 3.Reg 6/4.*

W przen (11) : *BibRadz Rom 3/14[13]*; POfymem widział/ á otho drzwi otwarte ná niebie *RejAp 46v, 38, 186v, 187; BudBib Rom 3/13; CzechRozm 120*; Dziś drzwi w domu ná ścieżą otwarte śtánęły/ By fie trołki/ wzdychánia y płáczę wgárnęły. *WisznTr 7; ArtKanc M14; Gárdło ich iest grobem otwartym/ ięzykow śwych ná zdrádę vżywáli WujNT Rom 3/13.*

Wyrażenie: »[do czego] wrota otwarte« (1): Bo też więcej niżli oni w swoim Słowieńskim ięzyku czytáią. Zá czym rząd nigdy dobry około náuki y spraw kościelnych być nie może: y do błędow wrotá zázwdy łą otwarte. *SkarJedn 364.*

2. *Rozchylony, rozwany; apertus PolAnt (13)* : Kthorych [*wróblów*] gnoy gorący vpádl ná oczy moie/ bo były otwarte/ z kąd mi bielmo wrośło. *BibRadz Tob 2/11*; Iż stárzec ma pieniądze śmieie to twirdziłá. Bo gdym mu teraz oto świece kupowałá/ Tedym fkrzynię otwartą v niego widziálá. *HistLan C2v; [nierozumiejąc czo na nim [liście] bilo, okazując gy ludziem niemalo dopirosch knafchim rąką otwarthi y odlumioni iest prziszedl. ZapWpolActCon 1549 14/45v].*

Wyrażenie: »księgi (a. książki) otwarte« [szyk 4:1] (5): Ale słuchay: Iże ten moczcz dzierzał kfiądzki otwarte w ręku swoich. *RejAp 85v, 173 [3 r.], Eev.*

W przen (5) : á [*rzeczy*] ktore Rzeczypołpolitey Należą, zá swe włafne bez wtydy poczyta, Narod, iáko dzicz, zázwsze pyłku otwartego. *CiekPotr 19.*

Wyrażenia: »oczy otwarte [= czujne]« (2): Aby były oczy twoie otwarte do domu tego w nocy y we dnie [*Ut sint oculi tui aperti super domum istam*] *BudBib 3.Reg 8/29, 2.Par 6/20.*

»ucho otwarte [= *gotowe do słuchania*] [*komu a. ku czemu*]« [szyk 1:1] (2): áby iuż ná potym zówždy były otwarte iego wízy/ ku fłowa Bożego słuchaniu *KarnNap* B4; Páńlkie vcho otwárté zówždy iest vbogim/ Pómni on ná fwe w więżeniu frogim. *KochPs* 101.

a. *Nie zasklepiony* (1) : Naprzod to iest póspolita nauka: iż rana nie ma być richło goiona/ ale tak otwarta ma być/ przykładaiącz na nię *Atractiwy* małci. *FalZioł* V 88v.

3. *Dostępny, możliwy do osiągnięcia* (3) : A iż do tey otwártey Rzeczypośpolitey, Nanieśiono menice zewład rozmáitey: Chciałem y ia znak fwoiey zabawy pielgrzymłkiey, Położyć ná tym grofzu kuźni ftárorzymłkiey. *CiekPotr*)?(2.

Wyrażenie: »droga otwarta [*do czego*]« (2): A ielli komu drogá otwártá do niebá/ Tym co służą oyczynie *KochPieś* 44; że iuż drógę przez Węgry ma do Polłki otwártą? *OrzJan* 101.

4. *Oczywisty, wyraźny, jawny* [*komu*] (3) : Chciał też Pan *IEZVS*, iáko piŕze ieden Doktor/ áby nie wízytkim rozumienie bozkie było otwárté: ále fámi miŕzowie y przełożeni/ od ktorychby fię drudzy vczyli/ áby ie w fwoim fkárbie y zámknieniu mieli. *SkarKaz* 80b.

Szereg: »otwarty i łacny« [szyk 1:1] (2): Nie káždemu piŕmo ś. otwárté y łacne. *SkarKaz* 81a *marg*, 81a.

5. *Nieprzykryty, obnażony* (1) : Z rámión otwártych niechay fukniá fpádnie/ A fpadfzy/ boki ták podeprze fnádnie. *GórnTroas* 13.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (2) : Patulico [...] patulus fio [...]. Iestem otwarti. *Calep* 761b; Propatulus – Szeroko otwarti. *Calep* [860]b.

Synonim: 5. *odkryty*.

Cf **NIEOTWARTY, 1. ODEWRZEĆ, ODEWRZONY, OTEWRZYSTY, OTWORZYSTY**

MŚ